

Stöder hos Maskinentreprenörernas medlemsföretag

Utförd av Navet Analytics, augusti, 2023

Innehåll

Innehåll	2
Sammanfattning.....	4
Bakgrund och syfte	6
Omfattning.....	6
Navet Analytics ansvar.....	7
Stöldernas omfattning	8
Har du någon gång under 2022 (2021, 2020) drabbats av stöld?.....	9
Har du någon gång under 2022 (2021, 2020) drabbats av någon av följande stölder?.....	10
Har du någon gång under 2022 drabbats av stöld av drivmedel?.....	11
Har du någon gång under 2022 drabbats av stöld av hela maskiner?.....	11
Har du någon gång under 2022 drabbats av stöld av annat?.....	12
Hur många gånger har du drabbats av följande stölder?.....	12
Upplever du att mängden stölder har förändrats under första halvåret 2023 jämfört med första halvåret 2022?	13
Hur stor var din totala kostnad för stölderna för 2022 (2021,2020)?.....	13
Polisanmälan och samarbete med polisen	14
Hur många av stölderna polisanmälde du 2022	15
Vilken är den huvudsakliga orsaken till att ni inte anmäler alla brott som ni utsätts för till polisen?.....	15
Brottsförebyggande åtgärder.....	16
Tillämpar ni brottsförebyggande åtgärder vid era arbetsplatser för att förhindra stölder och skadegörelse?.....	17
Vilka brottsförebyggande åtgärder har ni vidtagit/ använt er av under 2022?.....	17
Upplever ni att de brottsförebyggande åtgärderna ni vidtagit har lett till att antalet stölder minskat?.....	18
Vilka brottsförebyggande åtgärder upplever ni som bäst lämpade för er verksamhet, med tanke på dess brottsförebyggande effekt och kostnad?.....	19
Hur stora är kostnaderna för de brottsförebyggande åtgärder ni vidtagit?.....	20
Sammanlagd kostnad för medlemsföretagen	20
Stöd från polis och rättsväsende för att hantera problemen med stölder?	21

Vad behöver ni för konkret stöd i er verksamhet från polis och rättsväsende för att hantera problemen med stölder?.....22

Sammanfattning

Maskinentreprenörerna har gett Navet Analytics AB i uppdrag att undersöka i vilken utsträckning medlemsföretagen drabbas av stölder samt vilka konsekvenser detta får. Undersökningen följer därmed upp den intervjustudie som gjordes ett år tidigare och gör det möjligt att se en utveckling över tid. Under slutet av augusti 2023 intervjuades 272 medlemsföretag angående stölder 2022. De företag som hade drabbats av stöld fick fördjupande frågor om stöldernas omfattning, samarbetet med polisen samt brottsförebyggande åtgärder.

I rapporten jämförs resultaten från årets undersökning med resultaten från föregående års undersökning (genomförd 2022, där svaren avser situationen 2021). Beakta att situationen 2020 präglades av pandemins effekter i form av minskad rörlighet, förändrad efterfrågan och stängda gränser. Detta kan ha påverkat omfattningen av stölder, där tex en minskad rörlighet över landsgränserna kan ha varit en påverkande faktor.

Intervjuundersökningen med Maskinentreprenörernas medlemsföretag visar att:

- 50 procent av de tillfrågade medlemsföretagen drabbades av stöld under 2022. Det är en minskning med 5 procent jämfört med 2021, då motsvarande andel var 55 procent. Mellan 2020 och 2021 såg vi en kraftig ökning av stölder från 34 procent till 55 procent som håller i sig.
- En stor majoritet, 85 procent, har blivit bestulna på drivmedel. I genomsnitt har de som blivit bestulna på drivmedel utsatts för drivmedelsstölder 6,4 gånger under 2022. Stölderna sker över hela landet. Drivmedelsstölderna ligger kvar på samma nivå som 2021.
- Förutom drivmedelsstölder har 8 procent av medlemsföretagen utsatts för stöld av hela maskiner. Dessutom anger 28 procent av de tillfrågade att "annat" stulits, dvs. verktyg, redskap, belysning, batterier och skopor.
- De företag som blivit bestulna uppskattar att kostnaden under 2022 uppgick till i genomsnitt 163 000 kronor. Det är en ökning med 37 000 kronor jämfört med 2021.
- Totalt sett anmälde företagen 53 procent av stölderna. Drivmedelsstölder är den typ av stöld som är vanligast och kanske just därför är andelen brott som anmäls endast 49 procent. Samtliga stölder av hela maskiner har anmälts till polisen.
- I stort sett upplever alla företag att det inte är lönt att anmäla, eftersom utredningarna bara läggs ner. Dessutom anger ett fåtal att de upplever att det är krångligt och tar tid att anmäla, samt att de inte vet hur mycket som stals.
- I stort sett alla, 95 procent, anger att de försöker förhindra stölder och skadegörelse. Främst handlar det om att låsa in maskiner och utrustning, upprätta kameraövervakning samt undvika att lämna kvar diesel i tankarna.
- Företagen som tillämpar brottsförebyggande åtgärder lägger i genomsnitt 89 000 kronor på sådana åtgärder, en kraftig ökning mot 2021 då kostnaden låg på 31 000 kronor.

- Ett företag som drabbas av stöld förlorar i snitt 163 000 kronor samt vidtar åtgärder för att minska risken för stölder motsvarande i genomsnitt 89 000 kronor. Det innebär att företaget har en genomsnittlig kostnad på totalt 253 000 kronor. 2021 var den genomsnittliga kostnaden 157 000 kr vilket motsvarar en ökning med 61 procent.

Bakgrund och syfte

För att få ett välgrundat underlag som visar hur stor utbredningen av stölder är bland medlemsföretagen och vilka konsekvenser det får, genomförde Navet Analytics AB under 2021 och 2022 en intervjuundersökning med Maskinentreprenörernas medlemsföretag. Maskinentreprenörerna bad Navet Analytics att följa upp och utveckla undersökningen för att se hur situationen har utvecklats. Undersökningen ger Maskinentreprenörerna en bättre bild av företagets situation samt ett material som kan användas som underlag för extern kommunikation och påverkansarbete.

Omfattning

Undersökningen genomfördes under slutet av augusti 2023 och totalt intervjuades 302 medlemsföretag via telefon, varav 150 hade drabbats av stöld. De som hade drabbats av stöld fick fördjupande frågor om stöldernas omfattning, samarbetet med polisen samt brottsförebyggande åtgärder. De intervjuade företagen kommer till lika stor del från Maskinentreprenörernas fyra regioner.

Navet Analytics ansvar

Uppdraget innebär att allt arbete och dess resultat har baserats på tillgänglig information. Navet Analytics kan inte göras ansvariga för slutsatser eller rekommendationer som baseras på felaktig eller bristfällig information. Navet Analytics eller dess medarbetare kan inte hållas ansvariga för eventuella konsekvenser till följd av användandet av rapporten.

Allt material i denna rapport är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Kopiering eller presentation och distribution av materialet i rapporten får inte ske utan tillstånd från Navet Analytics.

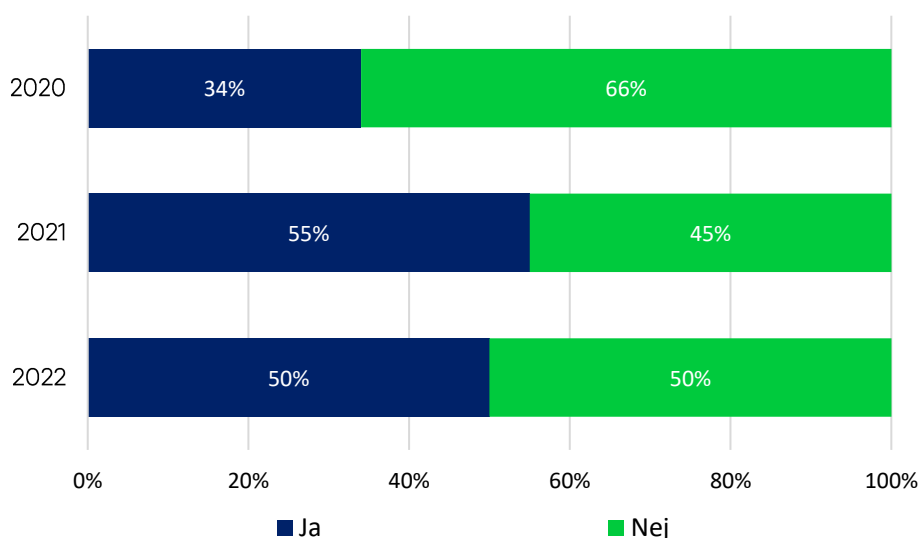
Följande personer hos Navet Analytics har varit involverade i analysarbetet:

- Michelle Andersson
- Magnus Klein
- Jens Linderoth
- Patrik Wikman
- Hannes Håkansson

Stöldernas omfattning

Har du någon gång under 2022 (2021, 2020) drabbats av stöld?

Bas 2022: 302, 2021: 272, 2020: 452¹

Av 302 kontaktförsök har Navet nått fram till 150 företag som drabbats av stöld under 2022. Det innebär att hälften av företagen har blivit bestulna under förra året. Det är en minskning med 5 procent jämfört med föregående år.

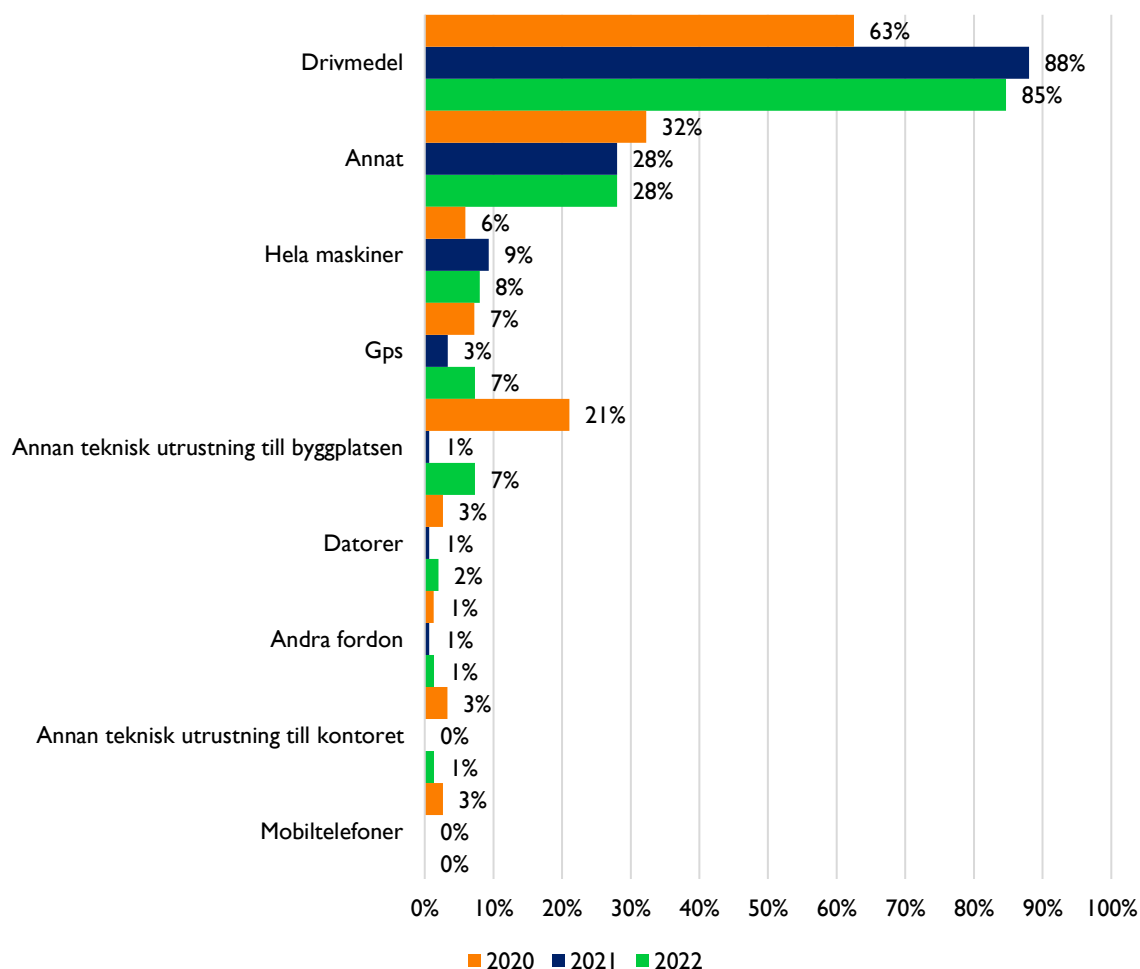
Region	Andel drabbade av stöld 2022
1	39%
2	53%
3	58%
4	52%

Bas: 302

Andelen företag som blivit bestulna är relativt konstant i regionerna, i region 1 har något färre av företagen drabbats av stöld 2022.

¹ Anledningen till att färre företag kontaktades för den senare undersökningen, är att målet var att nå 150 personer som drabbats av stöld. Då färre företag drabbats av stöld under 2022, krävdes det fler kontaktförsök för att nå 150 företag som blivit bestulna.

Har du någon gång under 2022 (2021, 2020) drabbats av någon av följande stölder?

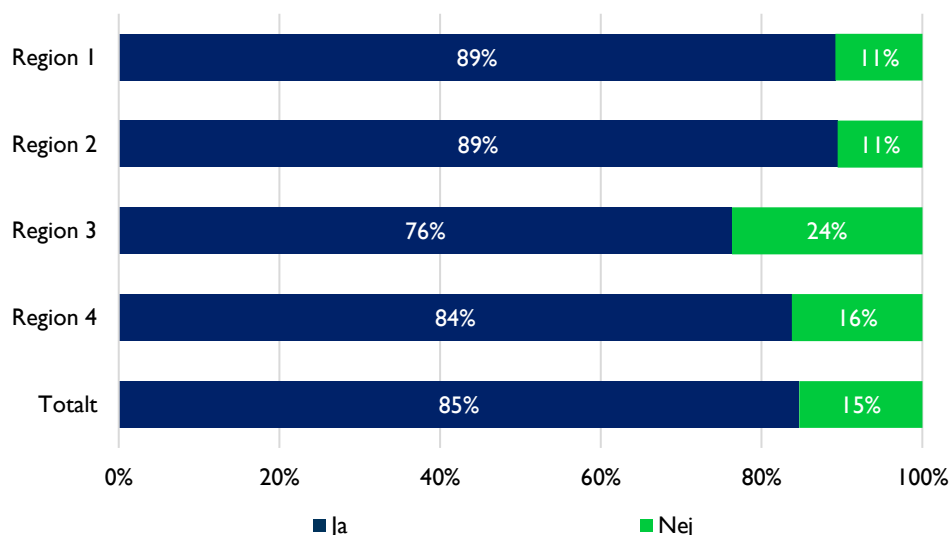

Bas: 2022: 150, 2021: 150, 2020: 152

De som drabbats av någon form av stöld har fått redogöra för vilken typ av stöld det har varit fråga om. 85 procent av företagen anger att drivmedel har stulits, den kraftiga ökningen mellan 2020 och 2021 håller i sig. 28 procent anger att "Annat" stulits, vilket i de flesta fall är verktyg, redskap, belysning, batterier samt skopor.

Nedan redovisas hur många som drabbats av stöld av drivmedel, annat och maskiner i Maskinentreprenörernas regioner.

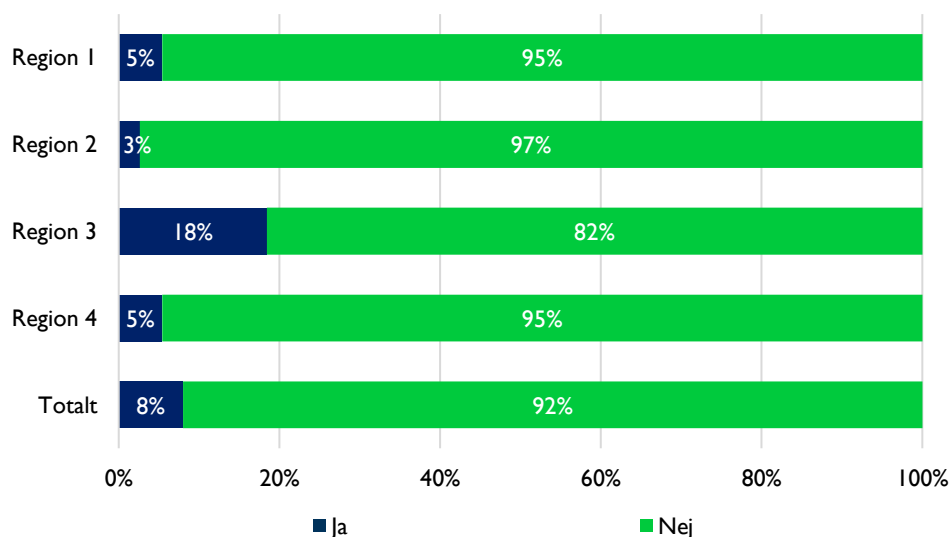
Har du någon gång under 2022 drabbats av stöld av drivmedel?

Bas: 150

Stölderna av drivmedel är omfattande i hela landet – region 3 har något färre stölder av drivmedel men fortsatt högt.

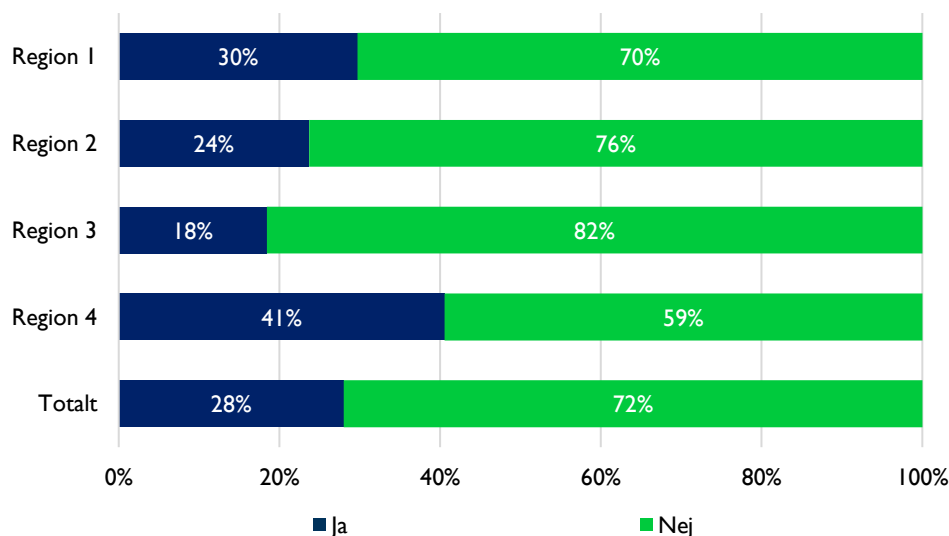
Har du någon gång under 2022 drabbats av stöld av hela maskiner?

Bas: 150

Alla regioner har i någon utsträckning drabbats av stölder av maskiner, men andelen är högre i region 3 (18 procent jämfört med 8 procent för hela landet)

Har du någon gång under 2022 drabbats av stöld av annat?

Bas: 150

I region 4 anger något fler att de blivit beslutna på "annat", främst verktyg, redskap, belysning, batterier samt skopor.

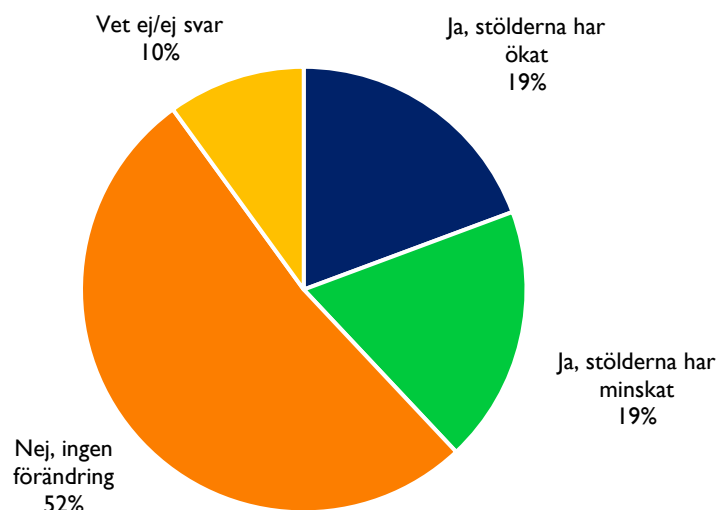
Hur många gånger har du drabbats av följande stölder?

	Drivmedel	Hela maskiner	Annat
Minimum	1	1	1
Maximum	52 ²	4	20
Medelvärde	6,4	1,8	2,6
Bas	123	12	41

I genomsnitt har företagen som blivit bestulna utsatts för stöld av drivmedel vid 6,4 tillfällen, vissa så ofta som 52 gånger. De som fått maskiner stulna har i genomsnitt blivit bestulna 1,8 gånger. De som blivit utsatta för stöld av annat (verktyg, redskap, belysning, batterier och skopor etc.), har i genomsnitt blivit bestulna vid 2,6 tillfällen.

²Två företag har angett att de blivit bestulna 100 gånger under 2022, dessa har inte polisanmält en enda gång så vi har tagit bort dem från redovisningen ovan. Det är även 2 företag som angett att de blivit bestulna 52 respektive 50 gånger. Dessa har dock polisanmält hälften av stölderna, så de är kvar i redovisningen.

Upplever du att mängden stölder har förändrats under första halvåret 2023 jämfört med första halvåret 2022?

Bas: 150

För att få en tidig indikation på hur situationen har utvecklats under första halvåret 2023, fick de intervjuade jämföra mängden stölder under första halvåret 2023 med första halvåret 2022. Svaren tyder på att stölderna inte har förändrats: Hälften, 52 procent, anger att de inte sett någon förändring, medan 19 procent anger att stölderna har minskat. 19 procent svarar att stölderna har ökat.

Hur stor var din totala kostnad för stölderna för 2022 (2021,2020)?

	Totalt	Region 1	Region 2	Region 3	Region 4
Nettokostnad, kr 2020	81 922	81 030	95 414	84 770	65 489
Nettokostnad, kr 2021	126 074	146 733	138 115	125 226	93 913
Nettokostnad, kr 2022	163 810	146 943	161 315	241 391	107 328
Skillnad 2021/2022	+37 736	+210	+23 200	+116 165	+13 415

Bas: 2022: 133, 2021: 146, 2020: 142

Företagen fick även uppskatta kostnaden av de stölder som de utsattes för. I genomsnitt angav de drabbade företagen att kostnaderna uppgick till 163 000 kronor. I region 3 uppgick kostnaderna till ännu högre belopp: 241 000 kronor. Jämfört med föregående år har kostnaderna ökat kraftigt: Från i genomsnitt 126 000 kronor till 163 000 kronor, dvs en ökning med 37 000 kronor, vilket motsvarar en ökning med 30 procent.

Polisanmälan och samarbete med polisen

Hur många av stölderna polisanmälde du 2022

	Antal stölder (summa)	Antal polis- anmälningar (totalt)	Andel polis- anmälningar
Drivmedel	787	389	49%
GPS	17	17	100%
Datorer	3	2	67%
Mobiltelefoner	0	0	-
Annan teknisk utrustning till kontoret	4	4	100%
Annan teknisk utrustning till byggplatsen	23	16	70%
Hela maskiner	21	21	100%
Andra fordon	4	1	25%
Annat	105	60	57%
Totalt	964	510	53%

Bas: 150

Sammanlagt utsattes de intervjuade företagen för 964 stölder under 2022. Av de 964 stölderna anmälde företagen 510 stölder, dvs 53 procent. Merparten av alla stölder är stölder av drivmedel. Trots att drivmedelsstölder är den stöld som är vanligast, är andelen brott som anmäls endast 49 procent. I jämförelse anmäls alla stölder av hela maskiner.

Antalet stölder har ökat kraftigt mellan 2021-2022, från 677 till 964, vilket motsvarar en ökning med 42 procent.

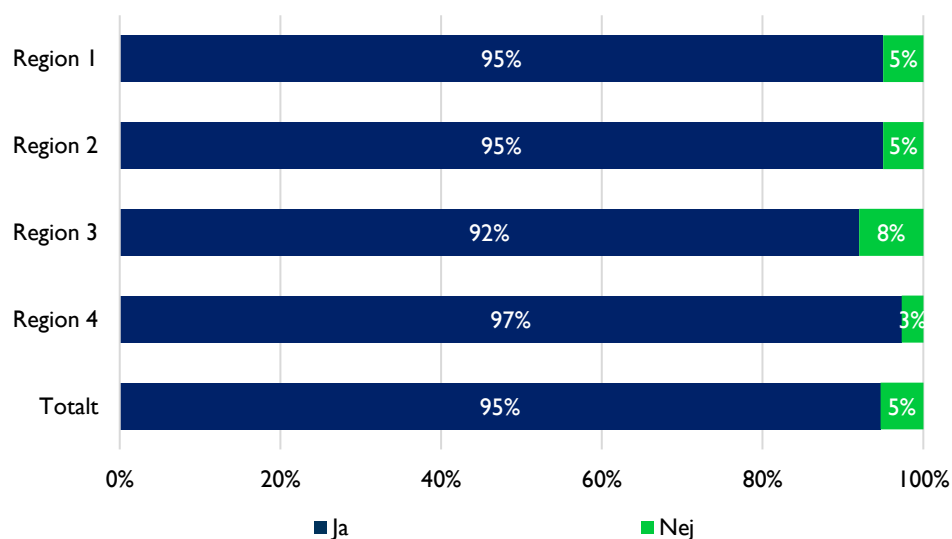
Vilken är den huvudsakliga orsaken till att ni inte anmäler alla brott som ni utsätts för till polisen?

De företag som inte anmält alla stölder fick frågan om varför de inte anmält stölden. I stort sett alla svar handlar om att företagen upplever att det inte är lönt att anmäla, eftersom utredningarna bara läggs ner. Dessutom anger ett fåtal att de upplever att det är krångligt och tar tid att anmäla, samt att de inte vet hur mycket som stals.

Brottsförebyggande åtgärder

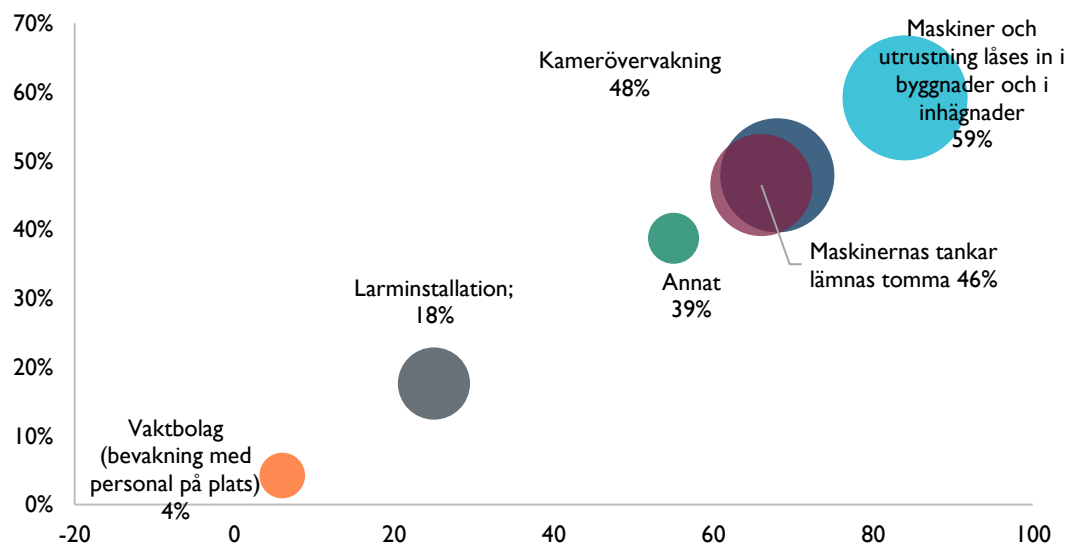
Tillämpar ni brottsförebyggande åtgärder vid era arbetsplatser för att förhindra stölder och skadegörelse?

Bas: 150

Nästan alla tillfrågade företag (95%) tillämpar brottsförebyggande åtgärder. I region 4 är andelen företag som jobbar brottsförebyggande allra störst (97%).

Vilka brottsförebyggande åtgärder har ni vidtagit/ använt er av under 2022?

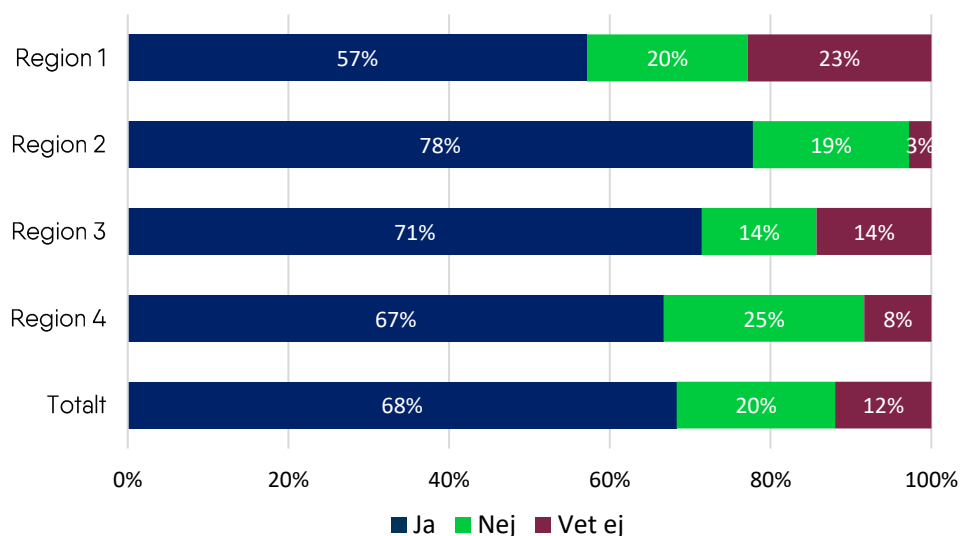

Bas: 150 (vissa företag har angett flera exempel, därför överstiger summan av svaren 100 procent)

Främst handlar det om att låsa in maskiner och utrustning i byggnader samt i inhägnader. Dessutom använder sig många av kameraövervakning samt undviker att lämna kvar diesel i tankarna. Under "annat" nämns framför allt att man parkerar maskiner där det finns bättre belysning, eller vid öppna ytor och tar med sig allt löst från maskinerna.

De tre vanligaste brottsförebyggande åtgärderna har alla ökat kraftigt sedan 2021: *Maskiner och utrustning låses in* har ökat från 36 procent till 59 procent, *Kameraövervakning* har ökat från 33 procent till 48 procent och *Maskinernas tankar lämnas tomma* har ökat från 22 procent till 46 procent.

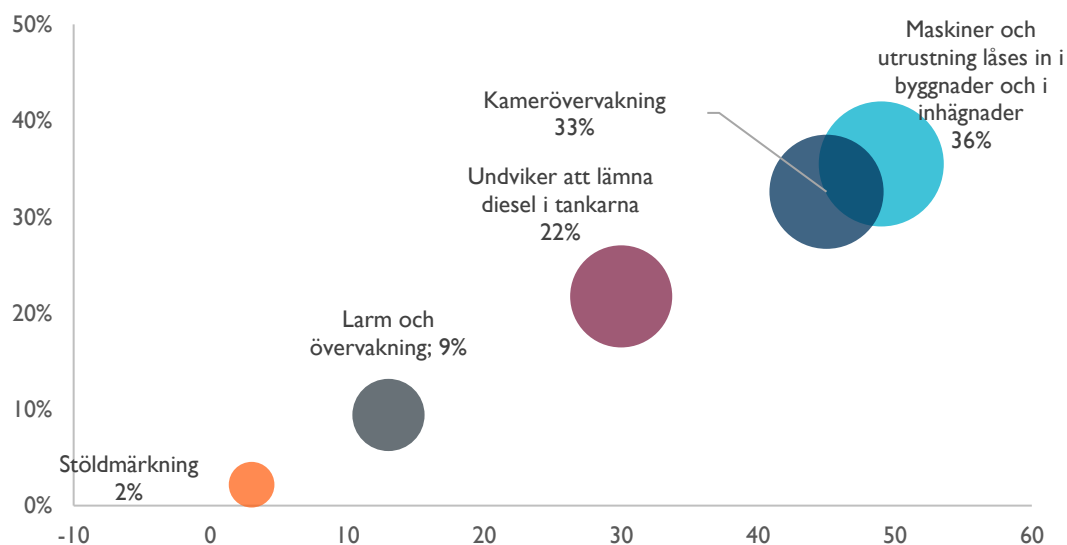
Upplever ni att de brottsförebyggande åtgärderna ni vidtagit har lett till att antalet stölder minskat?

Bas: 150

Trots att stölderna har ökat från 2021, upplever en majoritet att de förebyggande åtgärderna man vidtagit har lett till minskat antal stölder. Totalt sett upplever 68 procent att åtgärderna har fungerat – högst andel är det i region 2, där 78 procent anser att åtgärderna hjälper.

Vilka brottsförebyggande åtgärder upplever ni som bäst lämpade för er verksamhet, med tanke på dess brottsförebyggande effekt och kostnad?

Bas: 150

De brottsförebyggande åtgärder man vidtagit är de samma som man anser vara de bäst lämpade för verksamheten.

Hur stora är kostnaderna för de brottsförebyggande åtgärder ni vidtagit?

	Totalt	Region 1	Region 2	Region 3	Region 4
Nettokostnad, kr 2021	31 280	25 522	50 550	15 800	37 109
Nettokostnad, kr 2022	89 297	114 031	68 000	105 714	78 250
Skillnad	+58 017	+88 509	+17 450	+89 914	+41 141
Bas	69	16	19	14	20

Nettokostnaderna för de brottsförebyggande åtgärderna har ökat markant sedan 2021, från en genomsnittlig kostnad på 31 000 kr till 89 000 kr. Kostnaderna har ökat i alla regioner, men i region 1 och 3 har kostnaderna ökat mest (runt 89 000 i genomsnitt).

Sammanlagd kostnad för medlemsföretagen

För att få en sammanvägd bild av medlemsföretagens kostnader kopplade till stölderna, behöver man addera kostnaderna för stölder samt kostnaderna för de brottsförebyggande åtgärderna. Det resulterar i följande:

	Totalt	Region 1	Region 2	Region 3	Region 4
Kostnader för stölder*	163 810	146 943	161 315	241 391	107 328
Kostnader för brottsförebyggande åtgärder*	89 297	114 031	68 000	105 714	78 250
Total kostnad*	253 107	260 974	229 315	347 105	185 578

*genomsnittlig kostnad per medlem

Ett företag som drabbas av stöld förlorar i snitt 163 000 kronor samt vidtar åtgärder för att minska risken för stölder motsvarande i genomsnitt 89 000 kronor. Det innebär att företaget har en genomsnittlig kostnad på totalt 253 00 kronor! 2021 var den genomsnittliga kostnaden 157 000 kr vilket motsvarar en ökning med 61 procent.

I region 3 är den genomsnittliga kostnaden högst, nästan 350 000 kr.

Stöd från polis och rättsväsende för att hantera problemen med stölder?

Vad behöver ni för konkret stöd i er verksamhet från polis och rättsväsende för att hantera problemen med stölder?

Bas: 150, öppen fråga

Det som efterfrågas mest är fler poliser som är synliga/ute på plats, mer resurser till polisen, hårdare straff för brottslingar och att anmälningarna följs upp med ordentlig utredning och inte läggs ner. De höga dieselpriserna driver också på brotten då förtjänsten blir så pass bra. Några exempel på fullständiga svar:

- Poliser som patrullerar i fler områden mer frekvent.
- Fler poliser. Att man hanterar ärendet lokalt.
- Snabbare system för polisanmälningar.
- Att polisen intresserar sig i ärendet och utreder.
- Att ta hand om dieselstölder och utreda.
- Mer engagemang. Inte stänga ärenden och gå vidare.
- Att polis kommer och utreder.
- Bättre försäkringar. Hårdare straff.
- Ta fast bovarna.
- Ta det mer på allvar.
- Försäkringen täcker ej de höga kostnader. Polisen gör inget åt anmälningar.
- Mer konsekvent agerande från polis. Att man tar tag i saker. Mer patrullering.
- DNA märkning. Att man följer upp ärendena.
- Hårdare straff.